

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 22 Ocak 2013
Nr. Ref.: RK 352/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI 35/12

Başvurucu

Agron Prenaj

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin PKL. 11/2012 sayı ve 6 Şubat 2012 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi

Başvurucu:

1. Başvurucu, İpekli avukat Mustafa Kastrati tarafından temsil edilen Yakova Belediyesine bağlı Novosel köyü mukimi Bay Agron Prenaj'dır.

İtiraz Edilen Karar

2. İtiraz edilen karar 6 Şubat 2012 tarih ve PKL. 11/2012 sayılı Kosova Yüksek Mahkemesi kararıdır.

Başvurunun Konusu

3. Başvurucu Kosova Geçici Ceza Yasasının (KGCY) 178 (1) fıkrası uyarınca uy kollanma hakkının istismarı suçundan mahkum olmuştur.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Anayasa'nın 113.7 fıkrası ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56 (2) fıkrasına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 2 Nisan 2012 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi (bundan sonra: Mahkeme) başvurmuştur.
6. Başkan'ın GJR. 35/12 sayı ve 11 Nisan 2012 tarihli kararıyla Üye Robert Carolan raportör yargıç olarak görevlendirilmiştir.
7. Mahkeme Başkanı'nın aynı tarih ve KSH 35/12 sayılı kararıyla üyeler Altay Suroy (başkan), Gjyljeta Mushkolaj ve Iliriana Islami'den oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
8. Anayasa Mahkemesi 7 Haziran 2012 tarihinde başvurusunun avukatına başvurunun kaydedildiğini bildirmiştir.
9. Anayasa Mahkemesi 8 Haziran 2012 tarihinde Yüksek Mahkeme'ye gönderdiği bir yazıyla Pkl. 11/2012 sayı ve 6 Şubat 2011 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusunun yapıldığını bildirmiştir.
10. Başkan'ın GJR 35/12 sayı ve 2 Temmuz 2012 tarihli kararıyla, üyeler As (başkan), Mr. Sc. Kadri Kryeziu görev süresi 26 Haziran 2012 tarihinde dolan Üye Gjyljeta Mushkolaj yerine atanarak yeni Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir. Üye Ivan Čukalović, görev süresi 26 Haziran 2012 tarihinde dolan Üye Iliriana Islami'nin yerine tayin edilmiştir.
11. Ön İnceleme Heyeti 17 Ocak 2013 tarihinde raportör yargıcın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

12. Başvurucu 12.12.2010 tarihinde Kosova'nın Geleceği İttifakı (AAK) siyasi partisi tarafından Yakova Belediyesi Yukarı Novosel köyü Shtjefen Kurti İlköğretim Okulundaki 0210 C sayılı oylama merkezi 04 D oylama yerine yiyecek tedarikçisi ve siyasi gözlemci olarak belirlenmiştir.
13. O, saat 13:00 dolayında annesine oy kullanmada yardımcı olmuş ve saat 15:00 dolaylarında kendi oyunu kullanmıştır.
14. Bundan sonra yemek yemek için komşu kasabaya gitmiş ve 17:30 – 18:00 aralığında geri dönmüştür.
15. Bundan sonra oylama odasına girerek ikinci kez oy kullanmaya teşebbüs ettiği rapor edilmiştir. O, seçim gözlemcileri ve komisyon üyelerine “ben uy kullanacağım ve siz bunu engelleyemeyeceksiniz” demiş ancak engellenmiştir. Başvurucu bunun aslında bir şaka olduğunu belirtmiş, ancak Belediye Mahkemesince reddedilmiştir.
16. Oylama yeri Başkanı MM, görev sınırları içerisinde kendisine sadece bir kez oy kullanabileceğini bildirdiğini belirtmiş, başvurucu burada sadece gözlemci olduğunu ileri sürmüştür.
17. Oy sandığına doğru yürüdüğünde başvurucunun elinde bıçak bulunduğu ihtimali P. Q.'nin mahkemeye verdiği ifadede ortaya konmuş ve başvurucu elinde araba anahtarının olduğunu ileri sürerek kendini savunmuştur.
18. Yakova Belediye Mahkemesi 13 Nisan 2011 tarihinde çıkarttığı P. nr. 7/2011 sayılı kararla Kosova Ceza Yargılama Usulü Yasasının 178. madde 1. fıkrası uyarınca oy kullanma hakkını kötüye kullandığı için başvurucuyu suçlu bulmuş ve 250 avroluk para cezasına çarptırmıştır.
19. İpek Bölge Kamu Savcısı Belediye Mahkemesi'nin verdiği cezanın hafif olduğu gerekçesiyle karara itiraz etmiştir. İpek Bölge Mahkemesi AP. nr. 52/11 sayı ve 31 Aralık 2011 tarihli kararla savcının işlenen suçun sosyal tehdidi ve sonuçlarının verilen ceza ile örtüşmediği için onamıştır.
20. İpek Bölge Mahkemesi, Belediye Mahkemesi'nin sadece hafifletici nedenleri dikkate aldığını ve ağırlaştırıcı olanları göz önünde bulundurmadığını, gözlemci sıfatıyla başvurucunun oyların kötüye kullanılmasını engellemeye daha fazla sorumluluğunun bulunması gerektiğini tespit etmiştir. Para cezasından başka başvurucu üç aylık hapis cezasına da çarptırılmıştır.
21. Savunmacısı tarafından temsil edilen başvuru, Bölge Mahkemesi'nin AP. Nr. 52/11 sayı ve 31 Aralık 2012 tarihli kararına Yüksek Mahkeme nezdinde itiraz etmiştir.
22. Savunmacısı Kosova Ceza Yargılama Usulleri Yasası (KCYUY)'nın 1. madde 3. fıkrası, 7. madde ve 14. madde hükümlerinin ile Kosova Geçici Ceza Yargılama Usulleri Yasası (KGCYUY)'nın 404. madde 1.2 bendi, 157. madde 1. fıkrası ve 322. madde 3. fıkrası ve de Seçim Yasası'nın 51. madde 1. fıkrası ve 84. madde 4. fıkrasının hükümlerinin ihlal edildiği gerekçesiyle kanun yararına bozma başvurusunda bulunmuştur.
23. Devlet Savcılığı'nın KMLP. 11.9/2012 sayı ve 24.01.2012 tarihli başvurusuyla kanun yararına bozma başvurusunun temelden yoksun olarak reddedilmesini önermiştir.

24. KGCYUY'nin 404. madde 1.2 bendiyle ilgili KGCYUY'nin 1.3 fıkrası, 7 ve 14. maddeleriyle ilgili olarak savunmacı, başvuruçunun amacının oylama yerinde suç işlemek değil de şaka yapmak olduğunu ve bu fiilin 7. maddede öngörülenler kadar ağır olmadığı yönünde Bölge Mahkemesi'nin fiilin kasıtlı işlendiğine ilişkin özel unsurları kanıtlamadığını ileri sürmüştür.
25. Yüksek Mahkeme'nin Pkl. Nr. 11/2012 sayılı kararı iddiaların temelden yoksun olduğu ilanında savunmacının bu hükümleri anlamadığını ve yanlış yasal temele atıfta bulunduğunu, zira KGCYUY'nin 1. madde 3. fıkrasının benzerliklerin önlenmesiyle ilgili ve bu davanın meşruiyet ilkesiyle uygun şekilde açıkça belirlenmiş suçla ilgili olduğu gerekçesini belirtmiştir. KGCYUY'nin 14. maddesi fiil ve sonucun nedensel ilişkisiyle ilgilidir. Bu davada bu ilişkiyle ilgili herhangi bir kuşku yoktur (KGCYUY'nin 178. maddesi, oy kullanma teşebbüsünün fiilin işlendiğini belirlemiştir).
26. Savunucu, Mahkeme'nin sadece BIRN (Balkan Araştırmacı Gazeteciler Ağı) gözlemcisi olan P. Q.'nin tanıklığına dayanarak ve Mahkeme'nin çağrısına icabet etmeyen diğer iki tanığı tanıklık etmeye mecbur etmediğinden sanığın mahkum edilmesiyle KGCYUY'nin 157.1 fıkrası ve 322.3 fıkrasının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Ancak başvuruçunun, adil yargılama hakkının ihlal edildiğini gösterecek şekilde hangi kritik delilin adalet mahkemesince kabul edilmediğini belirtmemiştir.
27. Onlar aynı zamanda, şikayetin Seçim İhbar ve İtiraz Komisyonu'na (SİİK) yapılması gerektiği ve Mahkeme'nin böyle bir delile sahip olmadığı için Seçim Yasası'nın 51.1 fıkrasının da ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir. Seçmen Listesi sunulmadığı ve polis derhal müdahalesi talep edilmediği için de 84.2 fıkranın da ihlal edildiği ileri sürülmüştür.
28. Yüksek Mahkeme, KGCYUY'nin 451. maddesinin kanun yararına bozmanın yasal temelini belirlediğini ve Seçim Yasası'nın bu yasal temellerden birinin olmadığını değerlendirmiştir.
29. Yüksek Mahkeme kendisinin olguları açığa çıkartma mahkemesi olmadığını ve savunmacının –örneğin- tanıkların hazır bulunurluğunu ve onların ifadelerine konan ağırlığın yeniden gündeme getirmeye yönelik gayreti Mahkemece yeniden incelenmeyeceğini bildirmiştir.
30. Yüksek Mahkeme, KGCYUY'nin 355.1 fıkrasıyla ilgili 454.1 fıkrası uyarınca dava dosyasını inceleyerek kanun yararına bozma başvurusunu temelden yoksun ilan etmiştir.

Başvuruçunun İddiaları

31. Başvuruçunun, sanığın iddia edilen bir şaka nedeniyle mahkum edilmiş olmasından dolayı Anayasa'nın 31.4 fıkrasıyla ilgili 23. maddesiyle güvence altına alınan onurunun ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
32. Başvuruçunun, olgular ve belirli durumların mahkemelerce açıklanmadığını ileri sürmüştür. Söz konusu olgu ve durumlar şunlardır: elinde bıçak veya anahtarın bulunduğu, kendisinin annesiyle birlikte oy kullanıp kullanmadığı ve orada hangi sıfatla bulunduğu, kendisinin gözlemci veya tedarikçi olduğu. Öyle ki cezanın basit varsayımlar üzerine alındığını ileri sürmüştür.
33. Mahkeme'ye başvuruyu sunarak başvuruçunun, adil ve tarafsız bir yargılamanın yapılmasını dilemiştir.

34. Başvurucu kendisinin BIRN STK gözlemcisi P.Q.'nin tanıklığına dayanılarak ceza aldığını ileri sürmüştür.

Başvurunun Kabul Edilirliği

35. Başvurucunun adil ve tarafsız yargılanma hakkını elde etmek için tüm kanun yollarını tüketmiş olmasından bağımsız olarak, Anayasa'nın 113.7 fıkrasında öngörüldüğü şekilde "idari veya yargı otoritesinin Anayasa ile güvence altına alınan haklarının ihlaline" ilişkin herhangi bir delil veya geçerli olgu sunmamıştır (bkz. Vanek v. Slovakya Cumhuriyeti, AIHM'nin 53363 sayılı başvuruya ilişkin 31 Mayıs 2005 tarihli kabul edilmezlik kararı).
36. Anayasa'ya göre Mahkeme, hukuk mahkemelerinde alınan kararlar göz önünde bulundurulduğunda, dördüncü derece mahkemesi olmadığını vurgulamak ister. Hukuk mahkemelerinin rolü ve görevi usul ve maddi hukuka ilişkin kuralların yorumlanıp uygulanmasıdır (bkz. *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AIHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).
37. Anayasa Mahkemesi, delillerin doğru sunulup sunulmadığını ve başvurucuya adil yargılama yapılması anlamında usullerin, bir bütün olarak ele alındığında, gerektiği şekilde uygulanıp uygulanmadığını değerlendirebilir (bkz. *mutatis mutandis*, Edwards – Birleşik Krallık 13071/87 sayı ve 10 Temmuz 1991 tarihli kabul edilmiş dava başvurusu hakkında Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun Raporu vb.).
38. Başvuru dosyasını inceledikten sonra Anayasa Mahkemesi, ilgili usullerin herhangi bir şekilde hakkaniyetsiz veya keyfi oldukları yönünde herhangi bir tespit bulunmamıştır (bkz. *mutatis mutandis*, 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı ve Vanek – Slovakya Cumhuriyeti 53363/99 başvurusuna ilişkin 31 Mayıs 2005 tarihli AIHM kararı).

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Yasa'nın 46. maddesi ve İçtüzüğü'nün 56(2). fıkrası uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin 17 Ocak 2013 tarihli duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir.
- II. Karar Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 20.4 fıkrası uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazete'de yayımlanır.
- III. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Robert Carolan, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza